

Full diocesà

1 de març del 2020

p5 —El cardenal Tolentino predicarà el recés de Quaresma

p6 —Sant Medir i la pagesia

Testimoni d'una unitat de fe i d'art

Entre els segles XII i XIV una mateixa Església s'estenia per tot Europa occidental. Les creences, la litúrgia i les imatges eren compartides: en termes d'art religiós, no hi havia fronteres definides entre els estats. Un viatger català a Noruega, o un de polonès a Portugal, podien seguir sense gaires dificultats la missa en qualsevol església d'aquests països llunyans.

Per què, doncs, la història de l'art sovint parla de les diferències entre l'art medieval francès, alemany o italià? En bona part, perquè el mobiliari litúrgic d'entre 1100 i 1350, que demostrava molt bé aquesta unitat essencial, gairebé ha desaparegut de les regions centrals europees. Només dues regions l'han conservat en abundància: Noruega i Catalunya.

En l'exposició del Museu Episcopal de Vic (MEV) es reuneixen per primer cop testimonis escollits de les arts de l'altar

medieval procedents d'aquests dos extrems al nord i al sud del continent. Del centenar de frontals de fusta pintada d'entre 1100 i 1350 que s'han conservat a Europa, Catalunya i Noruega en conserven la majoria. A Catalunya n'hi ha més de cinquanta i a Noruega una trentena. Les semblances estilístiques entre alguns d'ells mostren una xarxa cultural que feia possible la difusió dels mateixos patrons i estils fins als racons més allunyats del continent.

L'exposició «Nord & Sud: art medieval de Noruega i Catalunya 1100-1350» es podrà veure al MEV fins al 17 de maig. Els comissaris són Marc Sureda i Judit Verdaguer.

El dia 15 de febrer es va inaugurar amb les intervencions del vicari general del bisbat de Vic, David Compte, la consellera de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Maria Àngela Viallonga, l'alcalde de Vic, Anna Erra, i altres personalitats.

«Si ets Fill de Déu, digues que aquestes pedres es tornin pans»

Diumenge I de Quaresma / Cicle A

Lectura del llibre del Gènesi

El Senyor-Déu modelà l'home amb pols de la terra, li bufà a la cara per fer-li entrar un alè de vida, i es convertí en un ésser animat. Llavors el Senyor-Déu plantà un jardí a Edèn, a la regió d'orient, i va posar-hi l'home que havia modelat. El Senyor-Déu va fer néixer de la terra fèrtil totes les varietats d'arbres que fan goig de veure i donen fruits gustosos. Al mig del jardí hi havia l'arbre de la vida i l'arbre del coneixement del bé i del mal. La serp era el més astut de tots els animals que el Senyor-Déu havia fet. Digué, doncs, a la dona: «Així Déu us ha dit que no mengeu dels fruits de cap arbre del jardí?» La dona li respongué: «Podem menjar dels fruits de tots els arbres del jardí, però dels fruits de l'arbre que hi ha al mig, Déu ha dit que no en mengem ni els toquem, perquè moriríem.» La serp digué a la dona: «No moririeu pas! Déu sap que si un dia en menjàveu se us obririen els ulls i seríeu iguals que els àngels: coneixeríeu el bé i el mal.» La dona, veient que el fruit de l'arbre era bo per a menjar, que donava gust de veure i que era temptador això d'adquirir coneixement, en collí i en menjà; en donà també al seu marit, que en menjà com ella, i se'ls obriren a tots dos els ulls. Llavors s'adonaren que anaven nus i cosiren fulles de figuera per fer-se'n faldars. (2,7-9.3,1-7a)

Salm responsorial

Compadiu-vos de nosaltres, Senyor, perquè hem pecat.
(Salm 50)

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma

Germans, per obra d'un sol home entrà el pecat al món, i amb el pecat hi entrà també la mort, que s'estengué a tots els homes, donat que tots van pecar. [Abans que la Llei fos donada, el pecat ja existia en el món, encara que, mentre no hi ha llei, no consta quina és la pena dels pecats. Així i tot, la mort ja imperava durant tot el temps que va d'Adam fins a Moisès, fins sobre aquells homes que no havien transgredit cap precepte, com ho havia fet Adam. I Adam prefigurava l'home que havia de venir més tard. Però el do no té comparació amb la caiguda, perquè si tants han mort per haver fallat aquell tot sol, molt més ha abundat la gràcia de Déu i el do generós que s'ha estès a tants per la gràcia d'un sol home, Jesucrist. És veritat: el do de Déu no es pot ni comparar amb tot allò que va venir

per haver pecat un sol home: el judici d'un de sol tingué per desenllaç una condemna, mentre que el do de la gràcia fa justos els homes després de moltes caigudes.] Així, doncs, si per haver fallat aquell tot sol va imperar la mort per culpa d'ell, amb molt més motiu els qui reben aquesta sobreabundància de gràcia i el do generós que els fa justos viuran i regnaran gràcies a un de sol, que és Jesucrist. Per tant, així com per haver fallat un sol home es va estendre a tots la condemna, també per haver estat just un de sol tots els homes són absolts i obtenen la vida; així com, per haver desobeït aquell home sol, els altres van esdevenir pecadors, també per haver obeït un de sol, esdevindran justos els altres. (5,12-19)

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu

En aquell temps, l'Esperit conduí Jesús al desert perquè el diable el temptés. Feia quaranta dies i quaranta nits que dejunava, i quedà extenuat de fam. El temptador se li acostà i li digué: «Si ets Fill de Déu, digues que aquestes pedres es tornin pans.» Jesús li respongué: «Diu l'Escriptura: "L'home no viu només de pa; viu de tota paraula que surt de la boca de Déu".» Llavors el diable se l'enduu a la ciutat santa, el deixa dalt la cornisa del temple i li diu: «Si ets Fill de Déu, tira't daltabaix; l'Escriptura diu: "Ha donat ordre als seus àngels que et duguin a les palmes de les mans, perquè els teus peus no ensopeguin amb les pedres".» Jesús li contesta: «També diu l'Escriptura: "No temptis el Senyor, el teu Déu".» Després el diable se l'enduu dalt una muntanya altíssima, li fa veure tots els reialmes del món i la seva glòria i li diu: «Tot això t'ho donaré si et prosternes i m'adores.» Llavors li diu Jesús: «Vés-te'n d'aquí, Satanàs! L'Escriptura diu: "Adora el Senyor, el teu Déu, dona culte a ell tot sol".» Llavors el diable el deixà estar, i vingueren uns àngels per proveir-lo. (4,1-11)

«Vés-te'n d'aquí,
Satanàs!»

Posats a prova

Joan Mir Tubau, prev.

Dimecres passat, dimecres de cendra, vam encetar un nou període de l'any cristià: el temps de Quaresma, que s'acabarà el Dijous Sant, abans de la Missa de la Cena del Senyor. El sentit d'aquest temps és de preparació i de camí cap a la Pasqua del Senyor, no solament un temps de penitència individual. La comunitat cristiana es prepara per a poder celebrar, la nit de Pasqua, la Resurrecció del seu Senyor.

En el primer diumenge de Quaresma llegim el relat de les temptacions de Jesús. Per tres vegades, el diable —l'enemic de Déu— provarà de fer caure Jesús en un parany, però no se'n sortirà.

Primer, el diable invita Jesús a refusar els límits de la condició humana. Jesús respon amb unes paraules del llibre del Deuteronomi (Dt 8,3). En segon lloc, el diable li proposa de fer miracles espectaculars, fins a estalviar-se la mort, la prova més evident de la caducitat i fragilitat humana. La resposta de Jesús són unes paraules d'un salm (Sl 91,11-12). I, finalment, li proposa d'adorar els poders o els ídols d'aquest món, agenollar-se als seus peus, que equival a renunciar a la pròpia llibertat. Jesús respon amb unes paraules del llibre del Deuteronomi (Dt 6,13).

Aquestes tres temptacions són com el resum dels entrebancs que haurà d'afrontar Jesús al llarg de la seva vida i que també nosaltres, els seus seguidors, trobarem a la cantonada. Com hi respondrem? Quaresma, temps idoni per a pensar-hi.

La imatge

Les tres temptacions indiquen tres camins, que el món sempre proposa prometent grans èxits, l'avidesa de possessió: tenir, tenir i tenir; la glòria humana, i la instrumentalització de Déu. Són tres camins que ens faran perdre.

(Papa Francesc).

[The Temptation of Christ \(1854\).](#)
[Ary Scheffer](#)

Agenda

Lit. hores: Setmana I

2 dilluns

— Sant Absaló
— Santa Agnès de Praga
Lv 19,1-2.11-18/Salm 18/
Mt 25,31-46

3 dimarts

— Sant Medir
— Santa Màrcia
— Sants Celedoni i Ermenter
Is 55,10-11/Salm 33/Mt 6,7-15

4 dimecres

— Sant Casimir
— Sant Lluci I
Jo 3,1-10/Salm 50/Lc 11,29-32

5 dijous

La Mare de Déu d'Àfrica
— Sant Adrià
Est 4,17k.l-z/Salm 137/Mt 7,7-12

6 divendres

— Sant Oleguer
— Sant Victor i Sant Victorí
Dia d'abstinència
Ez 18,21-28/Salm 129/Mt 5,20-26

7 dissabte

— Santes Perpètua i Felicitat
— Sant Teòfil
Dt 26,16-19/Salm 118/Mt 5,43-48

8 diumenge II Quaresma /Cicle A

— Sant Joan de Déu
— Sant Julià de Toledo
Gn 12,1-4a/Salm 32/2Tm 1,8b-10/
Mt 17,1-9

Càritas inaugura una botiga «Moda Re-» a Manresa

Càritas Diocesana de Vic inaugura el propassat dia 12 de febrer una botiga de «Moda Re-» a Manresa (carretera de Vic, 25), adherint-se d'aquesta manera a la campanya global amb aquest nom de Càritas que té com a objectiu incrementar la recollida de roba usada i canviar les pautes de consum de roba per fer-les més ètiques i sostenibles, al mateix temps que es creen llocs de treball d'inclusió social. Aquest projecte és fruit de la col·laboració de Càritas Diocesana de Vic i la Fundació Formació i Treball creada per Càritas Barcelona.

El projecte «Moda Re-» és una ambiciosa iniciativa liderada per Càritas en el conjunt de l'Estat espanyol que aposta

per transformar la gestió de la roba usada que tradicionalment s'ha realitzat, per un model innovador d'economia circular, solidària i sostenible, basada en criteris ètics i capaç de generar ocupació d'inserció per a persones en situació d'exclusió social.

L'elecció del nom de la marca per a aquesta nova iniciativa social de Càritas no és pas accidental. Amb el nom «Moda Re-» volem posar en valor la importància de «re-collir», «re-utilitzar» i «re-ciclar» la roba usada per tal de «re-construir», «re-ocupar» i «re-iniciar» les biografies de les persones en situació precària que acompanyem.

«Cants per l'esperança»: 22a Matinal per a animadors de cants

El pròxim dissabte 14 de març hi ha programada la celebració de la 22a Matinal Diocesana de treball per als animadors i cantaires en la litúrgia. Tindrà lloc, com és habitual, a l'edifici del Seminari, començant la presentació i la ponència a tres quart de deu del matí. És oberta a tothom i destinada de manera especial a tots els interessats en la participació activa i l'animació i el cant de les assemblees litúrgiques i celebratives.

El Secretariat Diocesà de Música té present el Sínode Diocesà, «Sínode per l'esperança», al qual el nostre bisbe ens ha convocat. Per això dediquem aquesta 22a matinal als cants que porten el missatge de l'esperança.

La ponència, el tema de fons de la trobada, ens la farà

aquest any el mateix bisbe Romà. La direcció musical de la jornada i la direcció dels cants anirà a càrrec d'Albert Pàmies i Carrión, professor de música, director de cor i organista. És membre de la comissió de les Trobades d'Animadors de Cant per a la Litúrgia de l'abadia de Montserrat.

Per a més informació i per a participar-hi podeu dirigir-vos a les següents adreces:

Secretariat Diocesà de Música

C/ Santa Maria, 1, 08500 – Vic

Tel: 93 883 26 55 / Fax: 93 889 43 89 / emails:

registre@bisbatvic.com/secretariatmusica.bvic@gmail.com

El predicador del recés del Papa serà a Vic

El cardenal José Tolentino Mendonça farà el recés de Quaresma del bisbat de Vic

José Tolentino Mendonça, arquebisbe de Suava i cardenal des del 2019, serà a Vic el dissabte dia 21 de març per impartir el recés de Quaresma del nostre bisbat. El recés, obert a tothom, s'emmarca dins el «Sínode per l'esperança» i tindrà lloc al Seminari de Vic; en els pròxim Full en donarem tota la informació.

L'any 2018, Mendonça, va ser el predicador escollit pel papa Francesc per a dirigir el recés de Quaresma a ell i a la Cúria romana.

José Tolentino de Mendonça (Madeira, 1965) és cardenal, poeta i teòleg portuguès. Ha estat professor i vicerector de la Universitat Catòlica Portuguesa i en el 2018 fou escollit arxiver i bibliotecari del Vaticà.

Anteriorment, en el 2011, havia estat nomenat consultor del Consell Pontifici per a la Cultura. José Tolentino de Mendonça és molt conegut a l'estat lusità, ja que és una de les veus originals del Portugal contemporani. A més d'assagista, té una obra poètica que molts reconeixen entre les més importants del panorama actual portuguès. Els seus llibres han estat traduïts a molts idiomes; i obres com *Petita teologia de la lentitud*, *Elogi de la set*, *Vers una espiritualitat dels sentits* i *L'hipopòtam de Déu* han tingut un gran èxit internacional.

Especialista en estudis bíblics, ha abordat amb rigor i creativitat els temes i els textos del canó cristià, mantenint un

diàleg sensible amb les interrogacions del present. La relació entre cristianisme i cultura és una de les idees clau del seu recorregut. És especialista en el tema «Religió i espai públic».

El llibre *Vers una espiritualitat dels sentits* va ser guardonat amb el premi literari Res Magnae 2015, un important guardó italià atribuït en el camp de l'assagística. José Tolentino Mendonça va ser el primer portuguès i l'únic no italià, fins a la data, a rebre aquest premi.

«Elogi de la set» va ser el tema proposat per Tolentino Mendonça al Sant Pare. Segons el cardenal, un dels grans perills del món actual «és la rutina, el fer per fer. És com si un pilot automàtic dirigís la nostra vida. La sorpresa és poder obrir els ulls i adonar-se del que som. És tenir una mirada crítica sobre la nostra realitat. És aquesta frescor que permet a l'Esperit Sant infiltrar-se en les nostres vides».

Quan Tolentino Mendonça defineix a quins tipus de «set» que pateix el món d'avui hauria de donar resposta l'Evangeli, diu: «Creure no és tenir les solucions ni haver trobat les respostes. En aquest sentit, més que estar saciats de Déu, els creients aprenem els beneficis de la set, la importància de viure en el desig de Déu. Un creient no té Déu, no el domestica amb els seus rituals i les seves creences. Ell viu en l'expectativa de Déu i de la seva revelació, que, en gran mesura, és sempre sorprenent. Per això, la set és un lloc necessari en l'itinerari cristià.»

Sant Medir i la pagesia

Fra Valentí Serra de Manresa, caputxí

Sant Medir és un sant molt popular però sense gaire fonamentació històrica, ja que sembla un desdoblament de sant Ermenter, martiritzat juntament amb sant Celoni a la població de Calahorra (La Rioja) en temps de Diocleciana. El nom llatí *Ermentarius* pot ser traduït per *Medir*. A més, la festa dels màrtirs Celoni i Ermenter-Medir s'escau també el dia 3 de març tal com ha estat posat en relleu diverses vegades per historiadors de casa nostra com ara Antoni-Vicenç Domènech (*1607), Pere Serra i Postius (* 1748) —autor de la biografia *Lo pagès del Vallès sant Medir*, que escriví a Barcelona l'any 1733 però que no fou editada fins l'any 1929— i, més recentment, per Mn. Antoni Pladevall, sacerdot del bisbat de Vic.

La festa de Sant Medir s'escau el dia 3 de març i és particularment celebrada a les antigues viles i barriades dels entorns de Barcelona: la Bordeta, Gràcia, Sarrià, Sant Gervasi, Horta i també a Sant Cugat del Vallès. Segons la tradició, Medir feia de pagès i conreava les terres que hi ha on actualment es dreça una capella dedicada a sant Medir, al peu del camí ral que va de Barcelona a Sant Cugat.

La tradició popular explica que el bisbe Sever de Barcelona quan fugia dels seus perseguidors passà per les terres treballades per Medir i el sant bisbe obrà el prodigi de fer créixer i granar les faves que tot just sembrava el pagès Medir, de manera que quan passaren els perseguidors i li preguntaren si havia vist al bisbe Sever els contestà, sense haver de mentir, que l'havia vist passar quan plantava les faves i, pensant el capítost i els qui formaven l'escamot que se'n mofava, el van martiritzar allí mateix.

Pel que fa a les «colles de medins», la més antiga és la fundada l'any 1856 a Gràcia i que participa en l'Aplec de Sant Medir des de la primera meitat del segle XIX. L'origen d'aquest aplec cal remuntar-lo a la iniciativa privada de Josep Vidal, un flequer establert a la vila de Gràcia però originari de Sant Cugat del Vallès, que l'any 1830 anà a tall de romiatge a l'ermita de Sant Medir muntat damunt una euga i tocant un timbal i un sac de gemecs per tal de regraciar al sant la guarició del reuma que l'havia afectat. A partir d'aquest fet començaren a sorgir colles d'amics que imitaven aquest romiatge el dia 3 de març, per Sant Medir.

La seva festa es celebra a les antigues Viles i barriades dels entorns de Barcelona

L'any 1856 es fundà, doncs, la primera «colla de medins» a Gràcia i ben aviat vingueren les de la Bordeta, Sarrià i, l'any 1861, la de Sant Gervasi de Cassoles. La principal activitat d'aquestes colles és la de preparar el romiatge anual fins a l'ermita de Sant Medir, amb un itinerari que passa per la carretera de l'Arrabassada i Collserola i que, de retorn, acabada la santa missa i l'àpat de germanor, es clou amb una desfilada de les colles pels carrers de Sarrià, Sant Gervasi i Gràcia.

«Ara seria impossible un concili provincial»

Bernabé Dalmau, benedictí de Montserrat

El P. Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat i membre de la Delegació de Pastoral Sacramental i Litúrgia de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat, va participar en el Concili Provincial Tarraconense.

«Esperit, què dius a les Esglésies de la Tarraconense?» De quina manera es va sentir l'acció de l'Esperit durant el Concili?

En tres moments. El primer, en la iniciativa que tingueren els bisbes de convocar-lo, fruit d'un profund discerniment. El segon, durant l'etapa preparatòria, en què centenars de fidels de cada diòcesi respongueren els qüestionaris prèviament elaborats. El tercer, en la celebració mateixa.

En quin dels quatre temes majors vos-

tè va intervenir més?

Vaig intervenir en el segon tema, que tractava de la Paraula de Déu i els sacraments, com a relator amb l'assessorament del Dr. Armand Puig i del P. José Aldazábal. Dintre el context del concili va passar una mica de puntetes, perquè els altres tres temes eren més importants i suscitaven major interès.

La societat ha experimentat canvis exponencials en vint-i-cinc anys. Cal un nou Concili Provincial Tarraconense?

Una prèvia: per la logística i la legislació actuals és impossible un concili de les característiques del Vaticà II i un concili provincial com el nostre de 1995. Hem de ser realistes i posar-nos a aplicar molts punts pendents del Concili Tarraconense.

El llibre

Dos llibres de Mn. Jaume Campalans

Publicacions de l'Abadia de Montserrat, en la seva col·lecció «El gra de blat», ha editat dos llibres, complement l'un de l'altre, de Mn. Jaume Campalans i Serradell (Sant Quirze de Besora, 1940), prevere de Vic.

Viure i ajudar a viure (2017): Els set capítols d'aquesta obra tenen tots el mateix objectiu: ajudar a viure en plenitud la pròpia vida bo i ajudant també altres persones a viure més a fons la seva.

Evangelitzar avui (2020): Aquest llibre és un complement de l'anterior. Amb senzillesa i amb sentit pastoral se'ns hi parla de fer camí amb Jesús en temps de dificultats i de sofriment, de la necessitat d'una nova evangelització i de fonamentar la vida sobre els valors veritables, tot fent camí cap a una pregària contemplativa.

Camí sinodal – camí quaresmal

Romà Casanova, bisbe de Vic

La Quaresma, tot just iniciada, es troba de ple amb el camí sinodal, que moltes persones fan seguint l'itinerari que ens portarà a la celebració del Sínode Diocesà. Així, és bo que, tant els qui participen en els grups sinodals com els qui no ho facin, tots entrem en la dinàmica de la conversió, pròpia del temps de Quaresma, però també del camí sinodal i de tota la vida cristiana.

No hem d'oblidar mai que la conversió a ser més i més fidels al Senyor i a la seva voluntat és una necessitat per a tot cristià. Quan encarem el Sínode Diocesà, que ens demana cercar amb discerniment la voluntat de Déu per a la nostra Església, l'actitud de conversió és fonamental. ¿Com podríem cercar camins per a la nostra Església sense una conversió personal i comunitària? Un mer canvi estructural sense una conversió dels cors és «paper mullat». Equivalendria a aquesta expressió bíblica: *Hem estat davant vostre, Senyor, com la dona a punt d'infantar que, en els seus dolors crida i es retorça. Hem patit dolors com ella, però hem infantat... vent* (Is 26,17-18).

El camí sinodal ens mena ara a posar la nostra mirada en la persona i la societat. Una mirada al que bateja en el nostre cor i en el cor de les persones que viuen amb nosaltres. La

mirada profunda ens podrà ajudar a descobrir que el cor de tota persona és com el nostre. En tots hi ha desigs de felicitat i de pau, de veritat i d'amor, de bellesa i plenitud. Si fóssim capaços d'escoltar de debò el nostre cor, descobriríem camins de recerca profunda. Tant de bo que ho féssim! Aquella frase: «El cor té raons que la raó no comprèn», ens parla de la importància del cor, tot escoltant les seves sets profundes.

El camí sinodal ens porta ara a posar la nostra mirada en la persona i la societat.

Ens hem de redescobrir-nos assedegats de veritat i d'amor. Així ens ha fet Déu, el nostre creador i pare. Tenir set no és una realitat negativa, sinó que forma part de la nostra naturalesa profunda. La frase bíblica: *Llavors el Senyor-Déu va modelar l'home amb pols de la terra* (Gn 2,7), ens diu que la persona humana, home i dona, ha estat modelada per les mans de Déu, com el fang en mans del terrisser. Som fets de fang, terra humitejada. L'aigua és imprescindible perquè la terra es converteixi en fang. Nosaltres també necessitem l'aigua. Per tant, la set és una necessitat per a ser el que som. «Com n'és, d'important, descobrir en l'actualitat que només Déu respon a la set que hi ha en el cor de tot ésser humà» (Benet XVI, *Verbum Domini*, 23).

